

HANS JØRGENSEN,
LÆRARI

Olivar gekk 43 ár norður á fjøll í røkta. Dag um dag kundi hann fara allan vegin av Ryggi niðan á Tógvu og heilt norður á Klubban (einar 8 fjøringar eftir Fjallagøtuni).

„Tá landavegurin var komin, slapp hann onkuntið í hili norður í Vatnsøyvar. Men tað var tilfeldugt. Georg slapp hann altíð við, og tað lætti væl um. Hann var ofta á ferð“, sigur Ingibjörg.

Hann var seyðamaður á Uttanhús, til hann legði frá sær tætt við tey áttati.

Olivar var harður av sær, og tóldi væl kulda. Hann var onguntið í koti á fjalli, bara í troyggu. Men hann tuskadist eisini so nógv, at kotið var helst bara til fortred.

Olivar var siðligur á fjalli. Hann kravdi mest av sær sjálvum, og hevði ikki tað fyrri at hatta aðrar. Hann gekk altíð sjálvur undan í øllum arbeiði.

Bónða Marjus sigur frá fyrstu ferð, hann var á fjalli á Uttanhús. „Eg var gott tólv ára gamal og Hassi var gott fjúrtan. Vit fóru báðir fyrri ein mann. Vit skuldu fara út eftir Ternheggjum. Eg minnst, at Olivar fór eftir Mølini úteftir heilt niðan á Grundstaðarfjall. Eg minnst tað so væl, at eg segði tað við Hassa, at Gudsdygd er tað væl gjørt, at so gamal, sum hann var, hann rann hvørt eitt einasta spor úteftir, líka hart upp í brekkuna av Skoradalshálsi og uppá, og hon er tung. Hann gavst ikki. Hann hevði ein flekkutan hund, og hann hevði hug at glefsa altíð.

Hundurin var eitt sindur seinnur. Viss Olivar rann for skjótt, so hevði hann næstan eitt hevggi við at fáa Olivar aftur, tað var tað sanna av tí. Serliga minnst eg, tá hann fór niður um Grundstaðarbrúna, og hann rann ikki akkurát beint á har, Olivar fór niður, so stóð hann og goydi har eini fyra fimm glefs. Hetta tóldi seyðurin ikki heiman fyrri, tí stygt var, hann helt á og nógv slapp. Og so koma vit oman á rætt. Tá var tað ein av teim eldru fjallmonnum, id segði við ein ungán, id hevði ódn beint niðanfyrri okkum: „Eg ikki hevði trú, at tú vart ein so vorðin lortur“, og tað var nógv mikið. Har var rópan og brigs, so ringt, sum ofta kundi vera, tá menn vóru heitir á fjalli fyrr. Fjallmennir byttu seg líka sum í tveir partar. Olivar fór í part við himum yngra og vildi slætta sjögv. Olivar var ein fríðsøkjandi maður. Vit báðir Hassi og eg søgdu ikki eitt orð, og vit fingi eisini fríð.“

Jákup á Tormansbakka

Mentamaðurin Olivar á Ryggi

Vit prenta í dag annan part av hugleiðingum um Olivar á Ryggi, sum Hans Jørgensen, lærari úr Miðvági greiðir hevur skrivað

Skraveraða økið ovast í myndini sýnir hagan. Olivar røkta. Strikurnar vísa leiðinga, hann gekk

fortelur, at Olivar fylgdi onkuntið við nokrum norð á fjøll. Hann vakti altíð inn- anfrá og heimftur. „Vit fóru á fjall fyrri tað, um hann ikki var har. Tá vit komu norð á Krossgil, plagdi hann at koma hinumegin frá.

Eg minnst eitt kvøldið, eg sigi við pápa, at í morgin skal eg fylgjast við Olvari. „Tú fylgdist ikki við honum“, sigur pápi (Tormans Jógvan). Eg legði alt klárt um kvøldið, skógvar, mat og alt, pura klárt at fara. Tá hann hevði vakt, so fór eg avstað heim á Rygg til Olivar. Tá eg kom, tá gekk hann á gólvum. „Ert tú longu her?“ segði hann. „Havi eg gloymt Kristin (Kristin Norðri í Stovu), velsignaður fer mær oman og vek hann“. Tá eg komi í Kirkjatin, nú helt eg meg hoyra stav, nú er tað Kristin, id segði við ein ungán, id hevði ódn beint niðanfyrri okkum: „Eg ikki hevði trú, at tú vart ein so vorðin lortur“, og tað var nógv mikið. Har var rópan og brigs, so ringt, sum ofta kundi vera, tá menn vóru heitir á fjalli fyrr. Fjallmennir byttu seg líka sum í tveir partar. Olivar fór í part við himum yngra og vildi slætta sjögv. Olivar var ein fríðsøkjandi maður. Vit báðir Hassi og eg søgdu ikki eitt orð, og vit fingi eisini fríð.“

Jákup á Tormansbakka

vælkomin, og tað kom mangan væl við. Tað var ikki sum at siga tað at fara norð á Fjøl í kava. Í kava máttu teir endiliga ganga oftani“.

Tað var heldur ikki altíð stuttligt at sita heima og bið- a, tí mangan sá illa út, serstakliga um veturin, tá dagarnir vóru stuttir.

Bjargamaður

Olivar hevði ikki seyð í bjørgunum í sínum mann- dómssárum, men hann søkti fuglin.

Til jørdina Uppi í Stovu lá fuglalandið beint oman- fyrri Urðina. Har høvdu teir ein sess. Hann var ofórur at fleyga. Bóndin á Ryggi segði, at einferðina, teir høvdu ligið á Urðini fyrri vikuna, sœu teir hvønn emasta dag, at onkur var í erva, tí fuglurin stoytti seg. Men teir sœu ongan mann. Men so tann eini dagin í skym- ingini, tá teir komu upp við hvør síni byrðu uppá 80 lundar, tá hitta teir Olivar á Urðargjónni. Tá hevði hann 80 av stórum, lomvigu og álku, og tað er ein ordilig byrði.

Olivar hevði fast pláss, tá hann var í Urðini. Hansara sessur var við Steinin. Fugl- urin flygur so reðuliga hart har.

Teir siga um hann, at fyrst var hann langur, men har-

alfrat mátti hann hoppa upp- frá eftir næstan hvørjum lunda, hann sló eftir, og tá helt hann um sjálvan endan á stongini, um pikin. Men so hart flugu teir, at tað vóru nógvir, sum svimaðu í neti- num.

Yrkjarin

Olivar var ikki maður, sum var nógv fyrri at snakka.

Ofta var hann fyrri seg sjálvan út í natúrin. Við- hvørt stýntist, sum skýggjaði hann fólk. Tá gekk hann í egnum tonkum og yrkti.

Hann kundi ofta tykjast lugin. Tað hendi seg ikki so sjaldan, at hann kundi siggi- ast niðri á Flotuni (norðan fyrri Keyppssamtøkuna), har hann skar torv, standandi niður á hakan í langa tíð. Tað var ikki tí, at hann hvíldi seg ella av leti, tí slíkt kendi hann als ikki til. Tá stóð hann og yrkti.

Tað kann tykjast lugin, at Olivar er so lítur umboðaður í Sálmaðókini og Føroya Fólks. Tað sýnist, sum hann ongan góðan hevur átt hjá teimum, id góðu hesar bøk- ur út. Eitt annað svar er kanska, at bókaneyndirnar ikki hava havt so góðar at- støður at fáa fatur í sálmu og songum hansara, tí tað slóðist so mangan staðni. Ein uppgáva verður tí at savna alt eftir Olivar, so tað verður meira atkomuligt hjá øllum.

1971.

Sangari

Olivar hevði sera gott mál. Hann sang altíð fyrri líki, og forsangari var hann í kirkju- ni eina tíð. Hann spældi eisini á kirkjuorguna til gudstænastur í sínum ungu døgum.

Bónða Marjus sigur frá pápa sínum, at Olivar var so nógv tann besti forsang- arin, sum verið hevur í Mið- vágs kirkju.

Teir søgdu tað, at tá teir Haraldsens mennir sungu (Olivar og brøðurnir), tá hoyrdist tað líka niðan á Rygg. Teir høvdu so gott mál, uppstovumennir, og tað hava eftirmenn teirra eisini.

Kvøðari

Olivar var góður kvøðari. Hann hevði sum sagt gott og sterkt mál og lagið lá væl á steinum. Dansurin gekk altíð væl undir hansara leið- slu, tí eingin nakrantíð iv- aðist í, hvør skipaði.

Litið gjørt burturúr skaldinum

Í hesum fyrilestri filast tit kanska á, at so lítur er gjørt burturúr skaldinum, men eitt mark er fyrri, hvussu nógv kann gerast burturúr eina slíka lotu, sum hesa. Tað lukkuliga er, at mest alt, sum Olivar hevur skrivað, er at finna í smiskum bløð- um og tíðarritum, og tað kann granskast, og skrivast kann um tað, tá tann tíð kemur, men vit mugu á- sanna, at tey, sum minnst Olivar, tækast í hvørjum, tí valdi eg at taka henda partin hesaferð.

Vónandi verður tað ikki tíkið mæll ulla upp.

Olivar var bygdini ein góður sonur

Olivar var bygdini ein gó- dur sonur. Ein góð fyrmynd, sum fyrri alt í verðini ikki má goymast burtur. Tað verður okkara uppgáva at skipa so fyrri, at Olivar á Ryggi fær tað pláss í bók- mentum okkara, hann av røttum eigur.

Vit skylda merkismanni- num, skaldinum úr Uppi- stovu á Ryggi í Miðvági, at tann ríka kelda, hann lat okkum, ikki rennur burtur í líkaselunnar djúp, men at hon regluliga verður søkt og røkt.

Tað gerst best við at savna alt skaldaverk hansara, og gera tað atkomuligt hjá okk- um øllum og komandi ætt- arliðum.

Fyrilestur hildin í Mið- vágs skúla 2. páskadag 1997.

Heimildarfólk:

Ingibjörg á Ryggi
Marius Joensen
Jákup Haraldsen
Karl Joensen
Valborg Svabá

Bókmentir:
Miðvágsøga
Mikkjalsbók
Mið og menn